

Visoke obletnice GD na območju Šiške

Gasilska organizacija ima že dolgoletno tradicijo, ne samo v slovenskem prostoru, temveč tudi na območju Šiške. Tako praznujemo v letu 1988 tri visoke jubileje naših gasilskih društev. Iz zgodovinskih zapisov je razvidno, da so prebivalci takratnih naselij pri mestu Ljubljana že pred 100 leti spoznali potrebo po »požarni obrambi« in zato tudi pričeli ustanavljati na svojih bivalnih območjih »požarne obrambe«, v sedanjem besednjaku gasilska društva.

Na ta način so se pričeli združevati

v enote—vode in čete, ki so bili nosilci proti požarne dejavnosti. Bili so poleg usposobljenosti in opremljenosti tudi tako imenovani »varuhi domov pred ognjem«. Družno z dimnikarji so skrbeli za odstranjevanje požarnih nevarnosti na dimnih napravah in predvsem kuriščih v hišah. Prvi visok jubilej, 90 letnico GD Tacen bomo praznovali v mesecu avgustu, 100 letnico GD Sp. Šiška in GD Šentvid pa v mesecu septembru.

OGZ Lj. Šiška
OŠ CZ Lj. Šiška

Kolesarsko tekmovanje »Kaj veš o prometu?«

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občine Ljubljana-Šiška je 12. aprila 1988 organiziral občinsko tekmovanje »Kaj veš o prometu?«.

Tekmovanje je bilo na OŠ Ivan Novak — Očka, udeležili pa so se ga učenci OŠ občine Šiška.

Tekmovalci so morali uspešno opraviti tri naloge s področja prometnega znanja. Najprej so morali s testi dokazati znanje prometnih predpisov, nato pa so opravili ocenjevalno vožnjo s kolesi po cestah v okolici osnovne šole. Za konec pa so s posebno vožnjo tudi pokazali spretnosti v premagovanju postavljenih ovir, na zato posebej pripravljenem poligonu.

Tekmovalci so se tako uvrstili:

Prvo mesto je zasedel ŠUŠTARŠIČ Tomaž, OŠ Heroja Tineta Rožanca, drugo mesto je zasedel HOMŠAK Samo, OŠ Miška Kranjca in tretje mesto je zasedel GRABEC Boštjan, OŠ Simona Jenka. Pri sami izvedbi občinskega tekmovanja so poleg OŠ Ivan Novak — Očka, ki je pripravila tekmovanje, sodelovali še kadeti šolskega Centra RSNZ Tacen, predstavniki AMTK Ljubljana in delavci PM Ljubljana-Šiška.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občine Ljubljana-Šiška

Tudi v Medvodah pokrito balinišče

Prizadevni člani BŠK Medvode v prihodnje pri svojem ureditvenem delu bodo več toliko odvisni od vremenskih razmer kot sedaj. Odločili so se namreč, da bodo že pokrito dvostezno balinišče zaprli in ga z vsemi spremeljajočimi prostori spremenili v lepo balinarsko športno dvorano.

Z deli so pričeli oktobra lani in do danes so že ogromno naredili. Opravili so izkop in zabetonirali temelje, pozidali obodni zid, obnovili streho, zabetonirali tlake dostopov, prostora za gledalce, sanitarij in klubskega prostora, nabavili material za zasteklitev površin in opravili še veliko drobnih del. In s kakšnimi sredstvi? Vsa do sedaj opravljena dela so ovrednotena na približno 20 milijonov dinarjev. Material so priskrbeli postopno, člani sami so prispevali 2,5 milijona dinarjev, nekaj sredstev pa je priskrbelo tudi združeno delo. Domala vsa fizična dela so člani kluba opravili sami; kar je kdo znal in kolikor je mogel. Dela so opravljena kvalitetno, tako da se bodo člani in obiskovalci v objektu počutili varno.

Seveda pa člani kluba čaka še veliko dela, saj bodo za dokončanje objekta potrebovali podporo in razumevanje širše družbene skupnosti in združenega dela. Vendar člani BŠK Medvode zatrjujejo, da bodo pozimi 1988/89 balinali na domačem zaprtem in ogrevanem balinišču, saj je otvoritev predvidena 29. novembra.

Balinarska dvorana pa je le del balinarskega centra, kakršnega so si zamislili člani BŠK Medvode. Poleg dvosteznega zunanega balinišča bodo zgradili še dve stezi, jih primerno opremlili, zasadili z okrasnim grmičevjem in cvetjem tako, da bo celotni balinarski center v ponos kraju in v veselje članom. Članov kluba je že sedaj veliko in gotovo jih bo tako še več, saj balinajo lahko vsi — stari in mladi obeh spolov. V eni prihodnjih številkih pa bodo objavili tudi sliko nastajajočega centra in poročali o nadaljnjem delu, saj člani BŠK Medvode to gotovo zaslužijo.

Anita Rožič

OB 35. LETNICI NOGOMETNEGA KLUBA MEDVODE

Novi prostori za prvake

V nogometnem klubu Medvode, ki letos slavi 35. letnico uspešnega delovanja, se vsestransko pripravljajo na svoj jubilej. Predvsem si želijo dvoje: osvojiti naslov prvaka v Drugi slovenski nogometni ligi zahod in zagotoviti denar za nemoteno vadbo v višjem tekmovalnem razredu — v republiški ligi.

O možnostih, da se uresniči prva želja, smo se pogovarjali s trenerjem NK Medvode, profesorjem Petrom LAZAREVICEM, ki je veliko prispeval, da so Medvoščani tako uspešni, saj trenutno vodijo v svoji ligi.

»Dva meseca skrbnih priprav na spomladanski del tekmovanja je za nami. Telesno in psihološko smo dobro pripravljeni. Imamo 15 igralcev. Iz JLA se je vrnil tudi Daniel ZVER. Že v Domžalah, v pokalni tekmi NSS smo igrali 0:0 in s tem izpolnili pričakovanja. Dosegli smo formo, ki smo jo imeli ob zaključku jesenskega dela prvenstva, ko smo bili jesenski prvaki,« je dodal Peter LAZAREVIC.

Uspešni ste tudi v nadaljevanju prvenstva?

»V Sežani smo premagali ekipo Tabor-Jadran s 3:1. Naši tekmeči, ljubljanska SVOBODA, vevška SLAVIJA in kamniški STOL-VIRTUS so bili tudi uspešni. Bolj za vrh bo torej trd. Spodbudno gledam naprej, saj je že sedanja generacija NK Medvode zrela za najvišje dosežke.« Zagnanost in prizadevanje igralcev, trenerja in članov uprave kluba daje sadove. Treba je v pogumno nadaljevati in uspeh ne bo izostal je še povedal Alojz SMREKAR.

Vzdušje v klubu in krajevni skupnosti Medvode je dobro. To je eden poglavitnih pogojev za napredek,« je dejal Jurij NOVAK.

Alojz SMREKAR pa dodal: zdaj urejamo prostore, z buffetom in s prepotrebni sanitariji. Zavedamo se, da je denarja premalo, zato vsi člani kluba žrtvujejo marsikatero prostovoljno uro. Tudi balinarji so pokrili svoje balinišče, urediti pa morajo še sanitarije in garderobe. In koliko denarja prispeva občina Šiška? Le 30%, predvsem za dejavnost pionirske in kadetske selekcije. Za mladince in člane pa skrbimo sami. Seveda pa brez denarne pomoči delovnih organizacij ne bi mogli shajati. AERO iz Medvod je denimo pokrovitelj mladinskega moštva, ki je že drugo leto prvak, DO DONIT pa je prevzela patronat nad članskim moštvom, znova pa so nam pripravljene pomagati tudi delavci iz COLORJA.

Alojz SMREKAR je tudi razložil, da si prizadevajo vzgojiti mlade Medvoščane v zdravem duhu in je pri tem nujna izdatnejša pomoč občine in krajevne skupnosti. Eno igrišče in to v zelo slabem stanju je premalo in to za pet ekip, za treninge in tekme. Sicer se v kraju že leto dni pripravljajo na ustanovitev enotnega športnega društva Medvode, v kategoriji bi se stekal ves denar in po potrebah in zaslugah razdeljeval po posameznih klubih.

Tekst in foto: Ivan Sučur

Memorial Janeza Sršena

Smučarsko društvo STRAHOVICA iz Sela pri Vodichah je 13. marca 1988 na Krvavcu organiziralo že tradicionalno tekmo v veleslalomu za memorial Janeza Sršena. Kljub slabemu vremenu se je tekmovanja udeležilo 60 članov našega društva. Tekmovali smo v kar 13. kategorijah, od najmlajših pa do najstarejših.

Pri cicibanih sta se najbolje odrezala: Simona in Tomaž GORJUP. Pri pionirjih pa: Janja RAMOVŽ, Rok VRHOVNIK, pri mladincih Natalija ŠPENKO in Tomaž VRHOVNIK, pri članicah pa Dragica GIACOMELLI, Majda VRHOVNIK, Irena ŠIJANEC, Brane SRŠEN, Lado SAZONOV, Hine ROSULNIK in NACE GIACOMELLI. Najhitrejši med vsemi tekmovalci je bil že tretjič Tomaž VRHOVNIK, zato je prehodni pokal zaleteno prešel v njegovo trajno last. Ob medaljah in pokalih smo izžrebali tudi nekaj lepih nagrad, ki jih vsako leto prispeva DO RAŠICA.

Po končanem tekmovanju smo se, tako kot vsako leto, poklonili spominu na Janeza SRŠENA. Razšli pa smo se z željo, da se prihodnje leto znova srečamo v še večjem številu.

Jure Marešič

Šiškarji na 16. svetovnem zboru skavtov

V Avstralskem Wollongongu v Cataract Scout parku je prvih deset letošnjih dni zborovalo prek 15.000 delegatov skavtov iz 86 držav iz vseh celin, številnih narodnosti, verskih prepričanj, političnih usmeritev in vseh barv kož. Druženje mladih iz vsega sveta, svetovno bratstvo in mir v svetu je bilo že od leta 1907 geslo svetovne skavtske organizacije. Ta zlet — JAMBOREE — kot pravijo takim srečanjem skavti, je potekal tudi tokrat v omenjenem duhu.

V delegaciji slovenskih tabornikov je bilo tudi pet Šiškarjev, ki so posneli zanimiv film, pripravili prek tisoč barvnih diapozitivov in fotografij o svojem bivanju v Avstraliji.

Avstralija je oddaljena prek 15.000 km po zraku, taborniki pa so na poti od Sydneya do Melbourn

obiskali še številne kraje in tako prevozili po petem kontinentu prek 6.000 km.

Bivali so pri naših izseljencih. Seznanili so se s petimi izseljenjskimi klubi v Sydneyu, Wollongongu, Kanberi in Melbournu, kjer so naša društva najmočnejša. Tudi nekaj Šiškarjev so spoznali na tej poti.

Seveda pa je Avstralija kot večnarodnostna dežela izredno zanimiva tudi zaradi naravnih posebnosti. Ob novem letu, ko so bivali v Sydneyu je bila npr. temperatura zraka okrog 40°C, višje na severu dežele pa tudi 56°C. Avstralija je domovina nekaterih redkih živali, ki so vse zaščitene, saj izumirajo. Tako so od blizu spoznali poleg številnih vrst kengurjev še koale, echidne, vombate, tasmanjske vrage, kljunače, emuje, kokabure, lizarde, posume, brolje...

Dežela je izredno bogata, velika, vendar redko naseljena. Je tako velika kot Evropa brez sovjetskega dela, ima pa slabih 16 milijonov prebivalcev (Evropa pa nekaj manj kot 700 milijonov). Na km² živi v Evropi 66 prebivalcev, v Avstraliji pa le 2! Zato ni presenetljivo, da se letno preseli v Avstralijo prek 120.000 ljudi, avstralski poslovneži pa zahtevajo od vlade, da dovoli preselitev vsaj 250.000 ljudem.

Taborniki so deset dni bivanja posvetili obisku XVI. SCOUT JAMBOREEJA, kamor so lahko hodili le na obisk, saj je zmanjkalo prostora za vse, ki so se prijavili do junija 1985, ko je bil zadnji rok za prijave. Tako je npr. tisoč ameriških skavtov

dnevno potovalo od Sydneya do naselja, ker ni bilo prostora zanje. Spali so pri avstralskih skavtih na domovih.

Tudi slovenski taborniki so se vozili vsak dan na obisk in spoznavali ljudi iz raznih koncev ZEMLJE in organizacijo naselja. Na zletnem prostoru so delovale banke, kjer si zamenjal potovalne čeke brez bančne provizije. Od tam si iz telefonske celice v nekaj sekundah dobil šiško. V trgovinah si kupil praktično vse kar si potreboval na zletu. Skavtska pošta je delovala ves dan. Številni bifeji so ponujali klobase in drugače pripravljeno meso ter pijače vseh vrst — razen alkoholnih seveda.

Cigaretnega dima v naselju nismo v desetih dnevih opazili...

Celotno življenje je bilo organizirano na strogo profesionalni ravni. Od tabora do mest v okolici (60 — 140 km) je bila organizirana redna avtobusna povezava za goste. Tudi taxi služba je delovala 24 ur dnevno. Posebej pripravljena bolnišnica, zobozdravstveni center so bili odlično organizirani. Številni kontejnerji, v katerih so pripeljali material prek luže, so nosili napise sponzorjev, saj menda ni bilo enote, ki ji ne bi plačal stroškov kakšna delovna organizacija.

Zlet so obiskali najpomembnejši predstavniki avstralske vlade, državnih ustanov in mednarodnih organizacij, saj je skavtska organizacija članica UNICEFA.

Program je bil odlično pripravljen. Prijavi si se npr. za alpinistično plezanje in si dobil vodnika ter določen čas, kdaj se moraš javiti. Ali pa npr. učenje v metanju bumeranga, streljanju z vojaško puško. Ogromen kompleks je bil odmerjen posebnim preizkušnji v telesnih sposobnostih — nekakšnih vojaških vajah, seveda brez orožja, ampak po težavnosti je le spominjal na prepreke, ki jih morajo premagovati vojaki. Tu je bilo največ otrok, saj so morali plavati pod vodo, teči po globokem blatu, plezati... prava paša za oči.

Postavljali so rekorde za vpis v knjigo rekordov Guinnessa. Obiskovali so domače zanimivosti. Največ obiskovalcev je bilo v odlično ohranjenem in vzdrževanem starem naselju zlatokopov. Vsak je lahko izpiral zlato, če ga je našel, ga je lahko tudi odnesel s seboj. Seveda je bilo treba povsod plačati vstopnino. Tudi večja stara naselja prvih naseljencev — angleških kaznjencev so še ohranjena in v njih poteka življenje kot pred dvesto leti. Od kaznjencev do bičanja grešnikov. Tam si lahko kupil svež kruh, pečen na način kot so ga pekli pred dvesto leti. Pa ni bil slab kruh...

Dobre tri tedne potovanja po avstralski celini je kar veliko časa za številne doživljaje. Slovenski taborniki pripravljajo več predavanj z diapozitivi o svoji poti na XVI. jamboree v Avstraliji.

Tone Simončič

NARODOPISNO POPOTOVANJE PO KRAJIH

50. Vižmarje: Kako je pesem Krovčeve Mance postala narodna...

Devetinsitrideset Javnih tribun je doslej prineslo zapise z našega narodopisnega sprehoda po šišenski občini in današnja je že petdeseta. O vsemogočih stvareh smo že kramljali z vami, le o glasbi ni bilo veliko govora, čeprav predstavlja osnovno gibalno našega delovanja. Pa naj vam zato ob tem jubilejnem članku predstavimo zanimivost prav s tega področja ljudske tvornosti.

Večina od vas pozna tisto narodno — Kaj se ti pobič v nevarnost podajaš... Prepevajo jo številni pevski zbori širom po Sloveniji. Tudi vižmarske pevke združene v pevskih zborih KUD Svoboda in Tkalnica Vižmarje (da o »Rozki Usenik« iz Šentvida in naši skupini sploh ne govorimo) jo imajo v svojem repertoarju, ne vedoč, da je pesem deloma nastala prav v njihovem kraju.

V Vižmarjah na vrhu klanca je našla dom Komanova družina. Po domače se je reklo »pri Krovcu«. Hišni gospodar je bil koncem prejšnjega stoletja Fran Koman, ki je bil dober kmet in živinozdravnik (omenja ga tudi Finžgar). Leta 1880 se mu je rodila hči Manica, sedmi otrok po vrsti. Slovenska literatura jo pozna po številnih knjigah, današnji Vižmarci po ulici, tamkajšnji otroci pa po vrtcu, ki nosi njeno ime. Manica je štela komaj trinajst let, ko je napisala prve verzice in naključje je hotelo, da so prav ti postali bolj znani in priljubljeni kot marsikatero zrelo delo naših poetov.

Tri leta pred tem dogodkom (1890) je šentviška ljudska šola dobila novega nadučitelja. Bil je to Janko Žirovnik, znani zbiralec narodnih pesmi, ki je imel takrat za sabo dve zbirki. Obe sta doživeli ponatise. Pesmi je Žirovnik nabral v okolici Bleda v letih od 1880 dalje. Tudi v Šentvidu je s svojo zbirateljsko vneto

nadaljeval. Hodil je po vaseh, v šoli pa so mu pesmi peli otroci. Najboljše primerke je harmoniziral za večglasno pesmico. Imela je takole besedilo:

»Kaj pa ti pobič, se v nevarnost podajaš, čez Sav'co v vas hodiš, pa plavat'ne znaš.«

Navdušeni Žirovnik je pričakoval, da mu bodo zapeli še dalje, kajti nobena narodna nima samo ene kitice, toda pevci več niso vedeli. Drugi dan pokliče v šoli Žirovnik Krovčevo Mance iz Vižmarij, ter jo naprosi naj povpraša ljudi za nadaljnje besedilo. Manica se je pridno lotila dela, a kaj ko nihče ni pomnil več kot eno kitico te pesmi. »Meni se je moč zasmilil«, je pozneje pripovedovala Manica Komanova, »in kekega dne sem mu postregla s temi vrsticami, ki sem jih sama skovala:

Savice sila, bo tebe vtopila,
a deklici v kamri bo počlo srce.
Pobič premladi, ne vdaj se navadi,
namest' da b'v vas hodil, pa sladko zaspi.«

Pesem, ki jo danes vsi poznamo kot izvorno narodno, je torej napisala, oziroma dopolnila, mlada Krovčeva Manca, kakor so jo imenovali domačini iz Vižmarij. Predno pa si članice obeh tamkajšnjih zborov — za šolo ali zares — skočijo v lase, kateri od njiju se bo morda sedaj poimenoval po mladi sovaščanki, skušajmo Maničino pripoved postaviti na trde temelje.

Leta 1900 je Žirovnik vnovič ponatisnil prvo zbirko narodnih pesmi iz leta 1883. Vanjo je vključil devet novih primerkov, ne da bi navedel kje jih je nabral. Med njimi je bila tudi pesem Kaj pa ti pobič.

Vsebovala je omenjene Maničine verzice, o čemer pa Žirovnik ni ničesar vedel. Pesmarico so ljudje razgrabili in že naslednje leto jo je Žirovnik ponovno natiskal. Tako je Maničina pesem obredla vesoljni slovenski prostor.

V tistem času pa se je zgodilo še nekaj kar je pomagalo k razširjanju Maničinih verzov, obenem pa še bolj zabrisalo njeno avtorstvo. Osrednji slovenski zbiralec narodnih pesmi, dr. Karel Štrekelj, je pesem Kaj pa ti pobič uvrstil v svojo zbirko in jo objavil. Toda tu je storil majhno napako. Pesem je prepisal iz Žirovnikove Pesmarice ter zapisal, da je iz okolice Bleda. Sprejedal je namreč drobno zvezdico, ki je ob naslovu nakazovala, da je pesem privzeta na novo. Ostale pa so bile res

z Bleda kot je Žirovnik navedel že v prvotni zbirki.

Na to Štrekeljevo napako se mi je zdelo vredno opozoriti, kajti v nasprotnem primeru bi kdo mislil, da je Manica svoje verzice pobrala iz te znane zbirke in jih pripisala sebi.

Štrekelj objavlja še dve varianti pesmi Kaj pa ti pobič — eno je prispeval zapisovalec Rode v okolici Ljubljane in vsebuje eno Maničino kitico, drugo pa zapisovalec Zorec iz Škocjana na Dolenjskem, kjer pa o Maničinih verzih ni sledu.

Žirovnikova in Štrekeljeva izdaja narodnih pesmi sta pripomogli, da so se v začetku tega stoletja Maničini verzice razširili med slovenskimi ljudskimi in zborovskimi pevci. Nekaj let po tem jih najdemo namreč že na čisto drugih koncih domovine o čemer pa več prihodnjič, ko bomo objavili tudi note, ter rekli še kako besedo o »teti s cekarjem,« kakor so Manico klicali slovenski otroci.

ANDREJ MRAK

Žirovnik (v sredi) s svojimi pevci, dolga leta zatem, ko mu je Manica (v prvi vrsti druga z desne proti levi) prinesla svoje prve verzice.